

Хто не любить Павла Глазового?..

У середині сімдесятих років проминулого століття молодий і зухвалий літературознавець Григорій Сивокінь видав унікальну книжку «Художня література і читач». То була чи не єдина спроба показати приязнь наших читачів до творчості улюблених письменників, зокрема поетів. Там не було помпезних і захвалених партійних авторів, що спричиняло невдоволення в середовищі маститих мастаків письменницької Спілки. Але таблицю читабельності відкривав хрестоматійний, геніальний Тичина. І цілком справедливо, що серед популярних, улюблених авторів було названо Павла Глазового. Справді, на сірому тлі дешевого та базарного примітиву зазвучали викривальні й дотепні гуморески Глазового, спрямовані супроти компартійних неуків, перевертнів, пристосуванців. Я й досі пам'ятаю гострий та убивчий сміх над «без'язичним Льовою», у потворнім образі якого нині бачу наших чухраїнців, промосковських «мовотворців». У своїх найкращих творах Глазовий і досі актуальний, соціальний, вельми небезпечний.

Зізнаюся чесно: у наших дружніх зустрічах я іноді шпетив Павла Прокоповича за багатослів'я, за одеські «хохмочки», за неувагу до класичного віршотворення. У відповідь він мило всміхався, бо чудово розумів, що я далекий від чорної заздрості. Як усі, я також знав, що означає «позитивний гумор». Тоді в компартійнім середовищі, як і тепер поміж сучасних можновладців, було і є суворе застереження: «Нам нужны такие Гоголи, чтобы нас не трогали».

Пам'ятаю, як на відкритих партійних зборах у Спілці письменників били-молотили Глазового за його природну непоступливість і надмірну популярність. Я тоді не стерпів, різко виступив на захист поважного Майстра, хороброї людини, яка під час минулої війни ходила в атаку. Було мені, було...

Про нього багато писали, залюбки читали його книжки «Великі цяці», «Карикатури з натури», «Коротко і ясно», «Щоб вам було весело», «Мініатюри та гуморески», «Куміада», «Усмішки», «Смійтеся, друзі, на здоров'я», «Байки та усмішки», «Весела розмова», «Сміхологія», «Вибрані усмішки». Та найкраще, найтепліше написав про нього публіцист і літературознавець Віталій Карпенко. Будучи головним редактором легендарної газети «Вечірній Київ», Карпенко видав книжку Глазового «Сміхослов» тиражем аж десять тисяч примірників у серії «Бібліотечки «Вечірнього Києва». У післямові до книжки головний редактор незалежної газети, котрий теж зазнав зневаги й грізних окриків, написав: «Сатира Глазового завжди була гострою, дошкульною, нищівною. Зрозуміло, що за радянських часів, коли критика суворо дозувалася владою, сатирик почувався, м'яко кажучи, незатишно. І коли інші колеги по літературному цеху збирали лауреатські відзнаки, тішилися у проміннях офіційної слави, Павло Глазовий у поті чола свого

писав, писав і писав... Соціально гострі гуморески і мініатюри письменника десятиліттями не сходять з естрадних репертуарів. Він став справді народним і широко улюбленим письменником».

Що до цього ще додати? У сумні часи української незалежності окремі гуморески Глазового — особливо про «мову і язык» — викликають лиш роздратування в окупаційному оточенні. Чи не тому його ніде не згадують? Навіть «Народний календар» забув проголосити дев'яносто років класика української сміхотворчості...

А я вдячно скажу коротко: «Хто не любить Глазового, той не згадує про нього».

Микола СОМ
(«Літературна Україна»).